

Олена Бевз

*Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)*

РОЗВИТОК АВТОНОМНОСТІ УЧНЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Питання автономності учня виступає одним із ключових в галузі навчання іноземних мов протягом останніх 30 років. У своїй праці «Автономія і вивчення іноземної мови» Х. Холек визначив автономність учня як «здатність взяти на себе відповідальність за власне навчання», зазначаючи, що ця здатність «не є вродженою, і набувається як природнім шляхом, так і за допомогою формального навчання» [2, с.3]. Хоча автор виступаючи перед Радою Європи увів поняття по відношенню до освіти дорослих, аналіз літературних джерел засвідчив широке застосування терміну до різних вікових категорій учнів та дозволив виділити основні теми досліджень:

- природа автономності учня – як її визначити, і що вона включає;
- підґрунтя для сприяння автономності учня під час вивчення іноземної мови;
- роль вчителя і автономність учня;
- інституційні й особистісні перешкоди до розвитку автономності учня;
- значення автономності учня у різних культурних контекстах;
- індивідуалістичні і соціальні підходи до автономності учня;
- навчальні стратегії, які сприяють розвитку автономності учня.

На сьогодні визначення «автономності учня», запропоноване Х. Холеком, отримало багато варіацій, у яких «здатність» замінюється на «спроможність», а «взяти на себе відповідальність» на «контролювати» власне навчання. До того ж, наслідуючи Д. Літтла, деякі визначення починаються із переліку того, чим не є «автономність учня». Наприклад, І. Іш стверджує, що

«це не самонавчання без вчителя, це не означає, що втручання та ініціатива з боку вчителя забороняється, це не те, що вчитель робить для учнів, тобто не нова методика, це не якийсь єдиний стиль поведінки, що легко визначається, це не постійний стан, якого учень досягає раз і на завжди» [1, с.37]. Проте, питання полягає в тому, що існування одностайності поглядів дослідників на автономність учня чи її відсутність не означає, що будь-який вчитель у своїй професійній діяльності обов'язково матиме аналогічне розуміння цього поняття чи уникне його невірною розуміння.

Усвідомлюючи важливість розвитку автономності того, хто навчається під час вивчення англійської мови, для озброєння їх засобами навчання упродовж життя, на нашу думку, необхідно звернутися до майбутніх учителів англійської мови ще на етапі їхнього професійного навчання і становлення. Для цього, в рамках роботи над спільним проектом МОН України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління» членами робочої групи включено до інноваційної типової програми із методики навчання та виховання для студентів, які здобувають мовну педагогічну освіту модуль «Розвиток автономності учня». Мета модуля полягає в уможливленні розвитку власної автономності студентів та автономності у їх майбутніх учнів. Зміст модуля укладено таким чином, щоб теоретичні знання з теми слугували основою для розвитку професійно-орієнтованих методичних умінь, а не були об'єктом контролю.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2015 № 871 затверджено програму проведення педагогічного експерименту щодо методичної підготовки майбутніх учителів англійської мови за інноваційною типовою програмою на 2015-2019 роки. Детальну інформацію щодо проекту можна знайти на сайті за адресою: <http://ngschoolteacher.wix.com/ngscht>

ЛІТЕРАТУРА

1. Esch, E. Promoting learner autonomy: Criteria for the selection of appropriate methods // R. Pemberton, E. S. L. Li, W. W. F. Or, H. D. Pierson [Eds.] Taking

control: Autonomy in language learning. Hong Kong: Hong Kong University Press, 1998. – PP. 35-48.

2. Holec H. Autonomy and Foreign Language Learning / H. Holec. – Oxford : Pergamon, 1981. – 156 p.